

СПИСАННЯ БЕЗНАДІЙНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА РАХУНОК СТРАХОВИХ РЕЗЕРВІВ

Банк за своїм призначенням має бути одним з найбільш надійних інститутів суспільства та представляти основу стабільності фінансової системи. В цих умовах професійне управління банківськими ризиками, оперативна ідентифікація факторів їх підвищення набувають першочергового значення. З метою зниження рівня ризиків банки зобов'язані формувати страхові резерви для покриття можливих збитків. Резерви виконують роль амортизатора, який нівелює тиск на капітал банку.

Резерв для відшкодування можливих втрат за кредитними ризиками, що притаманні банківській діяльності. Створення резерву під кредитні ризики – це визнання витрат для відображення реального результату діяльності банку з урахуванням погіршення якості його активів або підвищення ризиковості кредитних операцій.

Проблеми методології бухгалтерського обліку резервів під кредитні ризики в банках на концептуальному рівні досі залишаються невисвітленими. Особливого значення набуває дане питання в контексті змін податкового законодавства, які дають можливість знизити частку проблемних активів у загальному портфелі банків та спрощують порядок списання безнадійних позик в системі бухгалтерського обліку.

Але розмір страхового резерву, що створюється за рахунок податкових витрат, не може перевищувати 20% суми заборгованості за всіма видами кредитних операцій, а саме: непогашеної суми основного боргу та нарахованих процентів і комісій, а також суми наданих гарантій на останній робочий день звітного податкового періоду.

Подальший розвиток облікових процесів з формуванням резервів під кредитні ризики можливий у контексті гармонізації податкових норм та Міжнародних стандартів фінансової звітності банків. Рекомендації щодо вдосконалення облікової процедури дозволяють комерційним банкам формувати резерви для відшкодування можливих втрат за всіма видами кредитних операцій (за винятком позабалансових, крім гарантій) та коштами, розміщеними на кореспондентських рахунках в інших банках, придбаними цінними паперами (у тому числі іпотечними сертифікатами з фіксованою дохідністю), іншими активними банківськими операціями, включаючи нараховані за всіма цими операціями проценти та комісії (рис.).

Банк має право відшкодувати (списати) за рахунок резерву заборгованість, яка визначена безнадійною відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України, за умови, що за такою заборгованістю є прострочений платіж за основним боргом та/або нарахованими процентами, та/або комісіями понад 180 днів.

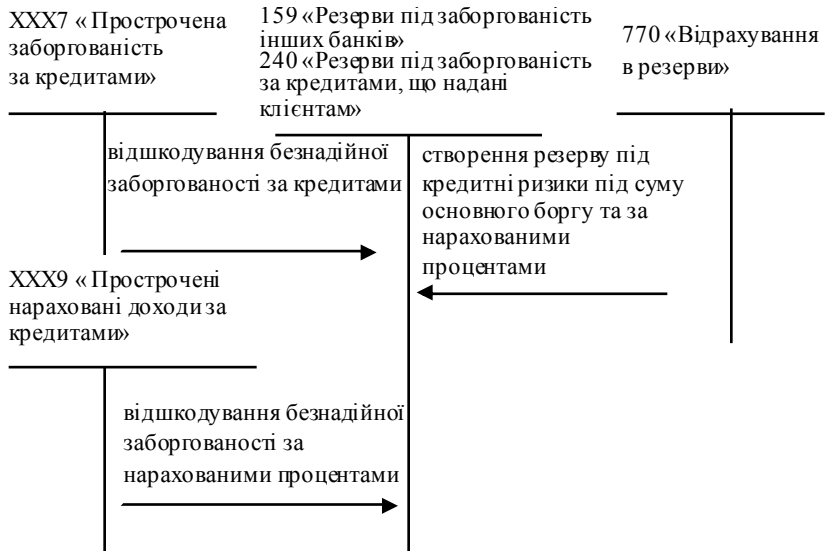

Рисунок – Облікова модель з використання резервів під кредитні ризики

При цьому банки повинні продовжувати моніторинг стягнення боргів. Податок на прибуток банк сплачує лише з суми, що надійшла в разі погашення кредиту або від відчуження предмету застави. Такий механізм дозволяє банкам активніше списувати проблемні кредити та підвищити ліквідність балансу.

Надані рекомендації щодо порядку формування та використання резервів під кредитні ризики та страхового резерву забезпечують методологічну єдність формування показників фінансової звітності в частині балансової вартості активів, витрат та фінансового результату банку.